

STICHTING STATEN EN STINZEN

Het jaar 2018 stond voor de stichting Staten en Stinzen in het teken van LF2018, Leeuwarden – Fryslân Culturele Hoofdstad van Europa. In de eerste dagen van het jaar konden wij in grote oplage een goed in de smaak vallende folder verspreiden, met daarin de aankondiging van een groot aantal activiteiten en evenementen in en rond de staten, stinzen en buitenplaatsen. (De folder heeft een tweede, geactualiseerde oplage gekregen.)

De website was inmiddels heringericht, zodat deze en andere evenementen expliciet in het licht van LF2018 konden worden geplaatst. Op de activiteiten komen wij verderop in dit verslag terug. Een afbeelding van de homepage: volgende pagina.

Bestuur

Het bestuur is dit jaar ongewijzigd gebleven. Het bestond uit - alfabetisch geordend - Bearn Bilker (voorzitter), Jan Coehoorn, Franke Doting, Tjalling van Eysinga, Jacomine Hoogendam, Klaas Lourens (penningmeester), Peter Nieuwenhuijsen (secretaris), Rita Radetzky, Jan Willem Zwart (vice-voorzitter). Assistentie werd geboden door Karin Nammensma en, namens het Steunpunt Monumentenzorg, Marleen Pennewaard.

Gebouwwzaken

Enkele gebouwen zijn in andere handen gekomen. Daarbij heeft de stichting getracht zich te informeren over de mogelijke gevolgen. Het ging om Rijsbergen (wordt een klooster), It Lytse Slot (geërfd door de kinderen) Lauswolt (geen Bilderberg-hotel meer) en Harstastate. Klein Botnia werd door de Rijksuniversiteit Groningen ingericht ten behoeve van het University College Fryslân. De honderdjarige vereniging Hendrick de Keyser lanceerde het begrip 'Museumhuis' en verkoos het Eysingahuis als één van de eerste als zodanig te openen panden. Het bestuur was vertegenwoordigd bij de opening op 29 november.

Kort voor het einde van het jaar werd bekend dat ook de Harstastate in handen van Hendrick de Keyser was gekomen, dankzij een bijzondere schenking van een onzer donateurs. Tegelijk werd bekend dat de eigenaren van It Ald Slot het pand te koop willen aanbieden.

Voortgang

Het bestuur is iets vaker dan gebruikelijk bijeengewees, namelijk acht keer. Het aantal digitale Nieuwsbrieven werd in verband met het jaar LF2018 opgeschroefd tot negen. Het aantal donateurs overschreed dit jaar de vijftig. Met het oog op verdere werving zijn drie banieren ('banners') aangeschaft, waarmee de stichting zich, als de gelegenheid zich voordoet, duidelijk kan manifesteren.

Activiteiten

Het voornemen van het bestuur om een 'circuit' te organiseren waarbij periodiek een bepaalde state in de schijnwerpers kwam te staan, is slechts gedeeltelijk gerealiseerd. De belangstelling ervoor was onvoldoende stimulerend om verder te gaan dan promotie via de website. Als we een vergelijking maken met het project Under de Toer van de stichting Alde Fryske Tsjerken – een buitengewoon omvangrijk geheel waaraan honderden personen hebben bijgedragen - dan is ook wel te begrijpen dat het voor onze stichting niet mogelijk is een dergelijk circuit goed uit de verf te laten komen. Niettemin heeft de website statenstinzen.nl het hele jaar door gebouwen op de homepage in het zonnetje kunnen zetten en werd onze website, mede dankzij de nieuwsbrieven, relatief goed bezocht.

De eerste activiteit in het kader van LF2018 waarbij de stichting betrokken was, was een expositie in de Schierstins. Hier toonde de restauratieschilder Klaes Posthuma hoe hij op basis van oude etsen en tekeningen een vijftigtal olieverfschilderijen had gemaakt.

Kort hierna (2 februari) is de stichting op Epemastate ontvangen en werd onder grote belangstelling het eerste exemplaar van ons nieuwe boek, geschreven en geproduceerd door Rita Radetzky, aangeboden aan Commissaris des Konings Arno Brok. Gedurende het hele jaar zijn honderden van de boeken verkocht. Speciaal voor het boek maakte de fotografe Marieke Balk nieuwe foto's van de monumenten, die tot onze beschikking zijn komen te staan.

De stichting is behulpzaam geweest bij het organiseren van de lancering van een stinzenflora-app door Nature2U. Ook deze gebeurtenis vond op de Schierstins plaats.

Wel degelijk geïnspireerd door de 'circuit-gedachte' van onze stichting, organiseerde Martenastate in mei een Grien Festival. Het bestuur heeft hierbij op diverse momenten acte de présence gegeven.

In It Lytse Slot te Veenklooster is een expositie georganiseerd rondom de Oranjes, waarbij materiaal uit de verzameling van de overleden mevrouw Van der Zwaag getoond werd naast materiaal van onze voorzitter, Bearn Bilker. De laatste heeft een groot aantal belangstellenden mogen rondleiden.

Mede op ons initiatief is de opera buffa *De faam de baas* in reprise genomen en uitgevoerd op voor deze voorstelling zeer passende locaties: Klein Jagtlust, Fogelsanghstate, Museum Martena, Epemastate. Met sopraan Elisabeth Kooy hebben we goed samengewerkt om een en ander te doen slagen, hetgeen gelukt is.

Tijdens het Festival Oranjewoud, dat in dit culturele jaar elf dagen besloeg, waren enkele lezingen door bestuursleden van onze stichting opgenomen in het programma. Lezingen door bestuursleden waren er overigens op meer momenten en plaatsen. Zo bijvoorbeeld in het gebouw Oostenburg (Kollum), in Sondel, in Heerenveen. Een hoogtepunt in deze reeks vormden de twee lezingen die de voorzitter hield in Beetsterzwaag, tijdens de manifestatie Culturele Hoofdstraat. Hiervoor bestond meer belangstelling dan de zaal aankon. Veel belangstelling trok ook een excursie van Heemschut, waaraan Rita Radetzky haar medewerking verleende op Fogelsanghstate (6 oktober).

Een teleurstelling voor de stichting was onze verdere deelname aan de Culturele Hoofdstraat. Ondanks vergevorderde afspraken over een permanente opstelling van materiaal rond staten en stinzen in het gebouw Lyndenstein hebben wij deze tentoonstelling buiten onze schuld moeten afgelasten. Hetzelfde geldt voor een geplande excursie vanuit Franeker naar onder andere Roptastate. Ook hier was de afgelasting niet te wijten aan een gebrek aan belangstelling of een verkeerde aanpak aan onze kant.

Het bestuur is goed vertegenwoordigd geweest bij enkele evenementen waarin met name Jan Willem Zwart een organisatorische bijdrage leverde: het Keningsmiel te Veenklooster en de onthulling van een standbeeld voor Viglius van Aytta in Leeuwarden. Verder was de stichting betrokken bij de totstandkoming van een documentaire film over een aantal states

en buitenplaatsen, getiteld *Tussen adel en vrijwilliger*, waarbij echter met name onze donateur mw. Els Veder – Smit moet worden genoemd als initiatiefneemster. In de film komen de bestuursleden Jacomine Hoogendam en Tjalling van Eysinga uitgebreid aan het woord.

Terwijl het jaar LF2018 op zijn eind liep, vond onze jaarlijkse Platformavond dit jaar plaats in het Stadhouders Hof te Leeuwarden. Een bijzonder element van deze avond bestond erin dat een tweetal donateurs een inhoudelijke bijdrage leverde (de heer Lijzen en de heer Van Riemsdijk). Twee weken later mochten we getuige zijn van de opening van het Eysingahuis als Museumhuis van de vereniging Hendrick de Keyser.

LF2018

Zoals de agenda van onze folder liet zien en zoals de speciale pagina op onze website van dag tot dag toonde, is het aantal activiteiten rond de gebouwen zeer groot geweest. Velen hebben het jaar LF2018 ervaren als een grote stimulans voor het culturele leven in Leeuwarden en Fryslân. Het is duidelijk geworden dat het erfgoed dat wij met kortweg Staten en Stinzen aanduiden, hierop geen uitzondering vormde.

31 december 2018

Peter Nieuwenhuijsen

Bijlage

Lijst van activiteiten in staten, stinzen en buitenplaatsen in (LF)2018. In rood activiteiten waarbij de stichting Staten en Stinzen (of een van de bestuursleden) organisatorisch betrokken was. Deze lijst claimt niet volledig te zijn.

Datum	Locatie	Gebeurtenis
Vanaf 1 jan	Princessehof	vier exposities: Caroline Coolen en <i>In Motion</i> ; Design#3 (Floris Wubben) en Johan Tahon
1 jan tot 1 mei	Philippusfenne	Stinzenflorarrondleidingen na telefonische afspraak
2 jan. t.m. 7 jan.	Poptaslot	Theatrale rondleiding: Wonderen tussen Licht en Schaduw
13 jan. t.m. 24 feb.	Schierstins	Expositie van schilderijen door Klaes Postuma, naar oude afbeeldingen van verloren gegane states.
21 januari	Schierstins	Concert Salonorkest Sinnema
26, 27 jan.	Opening LF2018	26 jan: avondopenstelling musea Schierstins, Museum Martena, Princessehof, Fogelsangh State, Ald Slot en Dekema State
2 feb	Epemastate	Lancering boek <i>Stinzen, staten enz.</i> (RR)
10 feb	Schierstins	Start stinzenfloraseizoen, introductie stinzenflora-app
10 feb t.m. 13 mei	Museum Martena Franeker	tentoonstelling <i>Terug in Franeker</i> : Jan Jansz de Stomme
25 februari	Schierstins	Concert NNO-Trio Classique
3 maart – 22 april	Schierstins	Sjoukje Iedema (schilderkunst) en Linus Harms (foto's).
18 maart	Vijversburg	Verteldag
20 maart	Oostenburg, Kollum	Lezing Bearn Bilker over familie Van Sytzama
2 april t.m. 15 april	Martenastate, Koarnjum	Grien Fantasy Festival
7 april (tot en met oktober)	Dekema State	Opening expositie Willem Bartel van der Kooi
28 april	Dekemastate	Voorjaarsfair: Dekema in 't groen
28 april tot en met 24 juni	Schierstins	Expositie Doet Boersma
3 mei	Schierstins	Lezing 'De berechting van collaborateurs in Noord-Nederland'

5 mei tot en met 28 mei	It Lytse Slot	Tentoonstelling It ferhaal fan Oranje. Uit de verzamelingen van Mw. Van der Zwaag en Bearn Bilker.
7, 14 en 21 mei	Vijversburg,	Thee met Helena Mallinckrodt (1847 – 1930)
11 mei, avond	Eysingahuis	Concert Zielsverwanten
13 mei, middag	Eysingahuis	Concert De geheime boodschap van Bach
13 mei	Vijversburg	Memmemelodei, open podium voor kinderen
mei en verder	Vijversburg	Eerste contouren veldschilderij geïnspireerd op Escher, gemaakt van oude Friese gewassen.
27 mei	Vijversburg	Zilveren zondag: de edelsmid
19 mei	Dekema State, Fogelsanghstate, Museum Martena	Dag van het kasteel. Thema 2018: Verborgene verhalen verteld.
19 mei	Schierstins	Dag van het Kasteel. Dag van de Friese amateurarcheologie (De Middeleeuwen)
20 mei	Dekema State, (en elders)	Dag van de theetuin
26, 27 mei	Uniasstate, (en elders)	Friese Kunstroute
27 mei	Fogelsangh State,	Muziek rond de vleugel
27 mei	Voormeer	Conservatorium Barokorkest
31 mei	Fogelsangh State	De faam de baas, opera buffa
1 juni tot en met 11 juni	Huis Oranjewoud, Overtuin en andere buitenplaatsen	Festival Oranjewoud
1 juni	Eysingahuis	Voorstelling Huis in de hoofdrol
2 juni tot in 2019	Prinsessehof	Made in Holland
3 juni, avond	Museum Martena, Franeker	De faam de baas, opera buffa
8, 14 juni (tot en met 9 sept)	Beetsterzwaag	Culturele Hoofdstraat, resp. opening tentoonstelling Tinco Lycklama à Nijeholt
10 juni	Voormeer	Open tuin, twee concertjes, imkerijdag
17 juni	Epemastate	De faam de baas, opera buffa
22, 23 juni	Veenklooster	Keningsmiel. Openluchtdiner met muzikale omljsting
24 juni	Fogelsangh State	Muziek rond de vleugel
30 juni	Schierstins,	Wandeltocht 'De Wetterwâlden'
30 juni tot en met 9 september	Schierstins	Expositie Textielproject Raponsje / Rapunzel.
1 juli tot en met 30 september	Uniasstate	Expositie Damastweversgilde
8 juli	Lauswolt	Jaarlijks zomerconcert NNO
14, 15 juli	Vijversburg	Grootste gehaakte deken ooit uitgespreid
14, 15 juli	Dekema State, Vijversburg	Landelijke Open Imkerijdagen
23 juli – 6 augustus	Vijversburg	ArtCamp Tytsjerk.
29 juli	Fogelsangh State	Muziek rond de vleugel
11 augustus	Schierstins	Fietstocht 'Van Culturele Hoofdstad naar Culturele Wâlden'

17, 18, 19 augustus	Vijversburg	Imaginarium Festival
25 augustus	Schierstins,	Theun de Vries Boekendag
26 augustus	Fogelsangh State	Muziek rond de vleugel
30 aug en 2 sept	Beetsterzwaag	Cult. Hoofdstraat, lezingen Bearn Bilker
8 september	Dekema State (ook 9 sept) Vijversburg, Schatzenburg	Open Monumentendag
9 september	Voormeer	Concertwandeling Heerenveen
2 oktober	Leeuwarden (Slieker)	Voorpremière Tussen adel en vrijwilliger
6 oktober	Fogelsanghstate	Lancering boek Lustwarande
14 oktober	Schierstins	Recital Robert Poortinga en Meri Khojayan
19 oktober	Leeuwarden	Onthulling standbeeld Viglius van Aytta
20 oktober	Dekema State,	Kastanjemiddag
27 oktober	Vijversburg, Schierstins	Nacht van de nacht
28 oktober	Fogelsangh State	Muziek rond de vleugel
5 november	Stadhouderlijk Hof	Jaarlijkse avond Staten en Stinzen
10 nov tot 7 jan 2019	Schierstins	Audiovisuele expositie
17 november	Schierstins	Stim, vocal group
17 november	Museum Martena	Expositie Waddenvolk
22 november	Dekema State, kerk Jelsum	Dekemalezing Prof. Joh. de Haan
29 november	Eysingahuis	Opening Museumhuis
8 december	Schierstins	Old American Folksongs
8 december	Prinsessehof	Nieuwe exposities modern keramiek
16 december	Voormeer	Kerstconcert
19-20 december	Poptaslot	Poptaslot bij kaarslicht, Leeuwarder kamerkoor